

Om strategin för effektivare energianvändning och transporter – EET

Eva Smith
Naturvårdsverket

FAH 2008 04 08

Miljömålsrådets
fördjupade utvärdering av
miljömålen 080331.

Nu ute på remiss

Underlag till
miljömålsproppen

16 Miljömål
3 Strategier

MILJÖKVALITETSMÅL

Prognos
Trend
för år 2020

MILJÖKVALITETSMÅL	Prognos	Trend
1. begränsad klimatpåverkan*		
2. frisk luft		
3. bara naturlig försurning		
4. giftfri miljö		
5. skyddande ozonskikt		
6. säker strålmiljö		
7. ingen övergödning		
8. levande sjöar och vattendrag		
9. grundvatten av god kvalitet		
10. hav i balans samt levande kust och skärgård		
11. myllrande våtmarker		
12. levande skogar		
13. ett rikt odlingslandskap		
14. storslagen fjällmiljö		
15. god bebyggd miljö		
16. ett rikt växt- och djurliv		

Syfte med EET-strategin :

Minska energi- och transportsektorernas miljöpåverkan

Nå fem utpekade miljömål: Klimat, Försurning,
Övergödning, Frisk luft och God bebyggd miljö

Strategin ska också bidra till att nå transport- och energipolitiska mål

Sex myndigheter står bakom EET:

Banverket
Energimyndigheten
Luftfartsstyrelsen
Naturvårdsverket
Sjöfartsverket
Vägverket

... och nu hela Miljömålsrådet.

Betinget:

- Minska utsläppen av CO₂-ekv. med 17 Mton till 2020
- Minska NO_x-utsläppen med 10 kton till 2015
- Halvera SO₂-utsläppen och minska NO_x-utsläppen från sjöfarten till 2015
- Minska utsläppen av luftföroreningar så att haltmålen för frisk luft uppnås 2015
- Minska trafikbullret till 2020

Internationellt och långsiktigt!

Målen, tekniken och styrmedlen är beroende av omvärlden - EET tar ett internationellt perspektiv

Åtgärder i energi- och transportsystemet har mycket lång livslängd - tidsperspektiv till 2050

Exempel på några centrala utmaningar:

- Hög och ökande transportefterfrågan för både gods och personresor
- Bio-, vind- och solenergi begränsad på kort sikt
- Internationell bunker står för stora utsläpp

Strategiska val

Vi kan förändra utvecklingen

Prioriterade åtgärder

Beteendeförändringar måste inkluderas

Nödvändiga styrmedel

Prioriterade åtgärder - generell energieffektivisering

Kostnadseffektiv åtgärd med positiv påverkan på samtliga utpekade mål, utom möjligen buller

Från produkter till samhällsplanering och infrastruktur

Teknik och beteende

Prioriterade åtgärder - förnybar energi för klimatet

Sol, vindkraft och bioenergi

Förnybar energi prioriteras framför andra koldioxid-effektiva energikällor som inte är långsiktigt hållbara

Prioriterade åtgärder – utsläpp till luft

Luftföroreningarna minskar genom klimatåtgärderna

Om koldioxidutsläppen i Sverige skulle minska med 25 % till 2020 skulle samtidigt utsläppen av NO_x minska med 6 %

Men för att nå utsläppsmål på kortare sikt krävs även reningsåtgärder. Speciellt gäller det sjöfarten

Prioriterade åtgärder – halter av luftföroreningar och buller

Frisk luft drar nytta av åtgärderna men kräver även ytterligare åtgärder: bl.a dubbdäck, vedeldning

Trafikbullret kräver också riktade åtgärder för att målen ska uppnås

Ett 50-tal konsekvensbeskrivna styrmedelsförslag

Förslag på förändrade eller nya styrmedel

Vad Sverige bör driva i olika internationella organ, vad staten kan göra och i viss mån vad kommunerna kan göra

Skapa förutsättningar för privat och offentlig sektor att agera i linje med miljömålen

Vilka styrmedelsförslag?

Ekonomiska styrmedel prioriteras, kompletteras med bl.a. administrativa och informativa:

- Dyrare att släppa ut: t.ex. skatthöjningar för bensin och diesel, kilometerskatt för den tunga trafiken
- Minska subventioner för miljöskadliga beteenden: t.ex. reseavdraget oberoende av transportslag
- Underlätta beteendeförändringar: t.ex. samhällsplanering och infrastrukturbyggande

För energieffektivisering föreslås:

- Regional samordning av samhällets miljömål med kommunens planering
- Utvidgat lagutrymme för kommunala styrmedel
- Stöd till framtagande av integrerade trafikplaner för städer
- Uppbyggnad av kunskap om transportsnål samhällsplanering
- Inför en standardiserad bedömningsmetod för beräkning av effekter av transportintensiv verksamhet

För energieffektivisering föreslås vidare:

- Infrastrukturinvesteringar för att nå miljömålen
- Genomför investeringar som kapacitetsförstärker järnvägen
- Statsbidrag till anläggning och underhåll av det kapillära järnvägsnätet
- Statlig satsning på kollektivtrafik
- Bidrag till belysningseffektivisering på kommunala vägnätet

För energieffektivisering för personresor på väg föreslås:

- Höj bensin- och dieselskatten med 75 öre och räkna upp med BNP
- CO₂-baserad fordonsskatt
- CO₂-baserat förmåns-värde
- Bindande CO₂-krav på nya bilar
- Kampanj för efterlevnad av hastighetsgränser
- Förändra reseavdraget
- Vidareutveckling av konsumentinformation till nybilsköpare

För mer förnybar energi inom tillförsel av el och värme föreslås:

Förenklad tillståndsgivning vindkraft

Förläng stödet till solvärme

Utred ett sektorsspecialiserat klimatinvesteringsstöd

Friskare luft genom minskade utsläpp från småskalig vedeldning:

- Förbättrad småskalig vedeldning

... från transportsektorn, bl.a.:

- Dubbdäcksskatt

För minskat trafikbuller föreslås:

- Verka för skärpta EU-regler för mindre bullrande fordon och däck
- Öka användningen av fordon och däck som bullrar mindre
- Skärpta bullerkrav för godkännande av järnvägsfordon
- Utveckling och införande av bullerkomponent i banavgift
- Bidragssystem för åtgärder på befintliga järnvägsfordon
- Utveckla de samhällsekonomiska värderingarna för buller
- Ändrade regler för statliga bidrag till kommuner för bulleråtgärder
- Statsbidrag till lågbullrande beläggningar och tystare standardbeläggning

Övergripande konsekvensbedömning

Förslagen visar på både positiva och negativa konsekvenser för näringsliv och konsumenter

En ökad sysselsättning men sämre konkurrenskraft för vissa branscher

Hushållen får en kostnadsökning som kan mildras genom anpassning

Effekten på statskassan är positiv

Slutsatser

Åtgärder i energi- och transportsektorerna nödvändiga

Styrmedelsförslagen räcker för delmålen till 2015/2020, men ytterligare styrmedel krävs för en långsiktigt hållbar utveckling

Starka drivkrafter, kräver kraftfulla styrmedel för att förändra utvecklingen

Teknisk effektivitet och förnybar energi räcker inte.

Beteendeförändringar måste inkluderas i en resurseffektiv åtgärds mix